

Українські біженці у Швеції. 2022-2024

**Умови проживання,
потреби та проблеми
інтеграції**

02/2024

Звіт “Українські біженці у Швеції. 2022-2024. Умови проживання, потреби та проблеми інтеграції” створений організацією **RefugeeHope. UA&SE** та є частиною проєкту “Другий рік війни. Українські біженці у Швеції”.

Документ ґрунтується на законодавчих документах, звітах інших державних, волонтерських та громадських організацій, ЗМІ, опитуваннях.

RefugeeHope. UA&SE є громадською організацією, займається питаннями українських біженців у Швеції, інформує про потреби та проблеми для даної категорії у шведському суспільстві

Організація **RefugeeHope. UA&SE** володіє авторським правом на документ

Запропоноване цитування:

RefugeeHope. UA&SE. Лютий 2024 “Українські біженці у Швеції. 2022-2024. Умови проживання, потреби та проблеми інтеграції”.

Дата публікації: 25 лютого 2024

© RefugeeHope. UA&SE

більше інформації про
організацію та діяльність:
<https://refugeehope.eu/>

ЗМІСТ

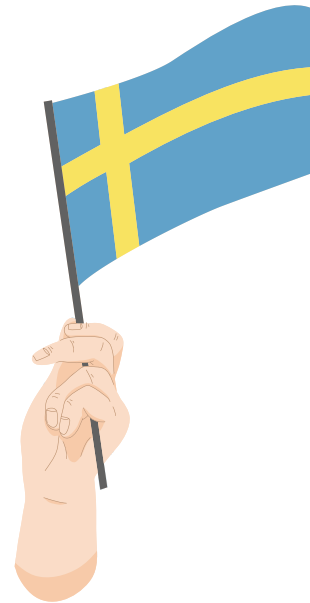
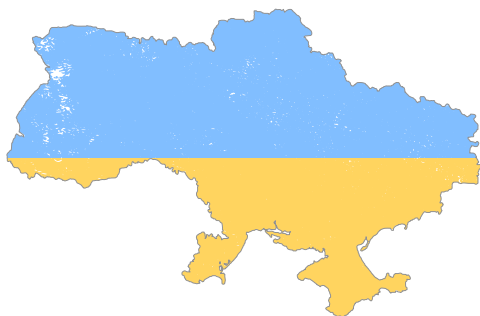
- Вступ
- Що таке директива?
- Директива масового переміщення в теорії та на практиці для українських біженців у Швеції
- Відсутність номера соціального страхування. Проблеми із координаційним номером
- Фінансова підтримка
- Охорона здоров'я
- Житло
- Освіта та робота
- Банківські послуги
- Інші проблеми
- Українські біженці в країнах Північної Європи: порівняння умов у Данії, Норвегії, Фінляндії, Ісландії та Швеції
- Діалог з біженцями з України в Скандинавських країнах
- Історії українських біженців В Швеції
- Користь шведському суспільству від надання номера соціального страхування українським біженцям
- Джерела інформації

ВСТУП

24 лютого 2022 року відбулося повномасштабне вторгнення Росії в Україну. Зруйновані оселі, школи, дитсадочки, лікарні, заводи - це все змусило мільйонів українців покинути свою рідну землю та шукати притулок, безпеку та стабільність в іншій країні.

4 березня 2022 року була активована Директива Тимчасового захисту, за якою українські біженці мають правову основу проживання у країнах ЄС. Швеція, за даними сайту Міграційного агентства, прийняла більше 50 000 українців. Через короткий час близько 14 000 українських біженців, які проживали у Швеції, вирішили покинути країну. З тих, хто оголосив, куди переїжджає, більше половини повернулися в Україну, частина виїхала до Польщі, Німеччини та Норвегії.

У цьому звіті описуються умови проживання та проблеми, з якими стикаються українці у шведському суспільстві, а також зміни упродовж двох років,

Цей звіт ґрунтується на опитуваннях, офіційних даних зі звітів та медійних новин.

Це огляд умов проживання, потреб та проблем інтеграції українських в Швеції.

ЩО ТАКЕ ДИРЕКТИВА?

Директива про тимчасовий захист є новою основою для дозволів на проживання. Директива щодо масових біженців, або Директива 2001/55/ЕС, є європейською директивою, яка регулює мінімальні стандарти для надання тимчасового захисту у випадку масового припливу переміщених осіб до однієї чи кількох держав-членів у межах Європейський Союз. Положення були вперше застосовані у зв'язку з українською кризою біженців у 2022 році.

Переваги та недоліки

Перевагами є те, що українці, які потребують захисту, можуть швидко отримати посвідку на проживання і таким чином опинитись у країні Європи легально, швидко отримати дозвіл на роботу.

Недоліками є складність передбачити, як довго українцям буде дозволено залишатися у країні. Тимчасовий захист породив невпевненість і занепокоєння серед тих, хто потребує захисту. Також це велика складність в інтеграції в рамках Директиви про масові біженці порівняно з іншими типами захисту, адже шведська реалізація, наприклад, не дозволяє будь-яких змін і покращень умов.

«Ми будемо в Швеції надовго. Але статус українців буде незмінним постійно, немає жодного процесу, який би дозволив покращити його в довгостроковій перспективі. Це означає, що нам важко планувати своє життя та змінювати обставини – ми потрапляємо в підвішений стан.»

Умови життя ускладнюються й тим, що масові біженці не можуть отримати номер соціального страхування, а лише координаційний номер. Українські біженці, таким чином, щодня стикаються з адміністративними труднощами, пов'язаними з отриманням ідентифікаційного номера банку, банківського рахунку, передплати телефонного зв'язку та отримання доступу до інших громадських послуг.

За даними звіту

Sweden – Ukrainians and Third-Country Nationals under Temporary Protection – Needs, Intentions and Challenges (April-May 2023),

основними проблемами українських біженців є питання:

мовних курсів (51%),
підтримки працевлаштування (43%),
фінансової підтримки (33%),
охорони здоров'я послуги (31%),
можливості навчання для дорослих (29%)

ДИРЕКТИВА МАСОВОГО ПЕРЕМІЩЕННЯ В ТЕОРІЇ ТА ПРАКТИЦІ ДЛЯ УКРАЇНСЬКИХ БІЖЕНЦІВ У ШВЕЦІЇ

Директива про масову міграцію була прийнята ЄС у 2001 році для використання у разі великих потоків біженців. Вперше активовано 4 березня 2022 року.

Коли документ приймався, працівники державних установ і самі політики не знали, як його застосувати на практиці. Таким чином виникали певні непорозуміння, які згодом стали перешкодою для простих українських біженців.

У Директиві перераховані права осіб з тимчасовим захистом:

1. Дозвіл на проживання на весь термін захисту (який може бути дійсним від одного року до трьох років)

Варто підкреслити: від року, а не до року. Тобто, якби українці отримали дозвіл на проживання хоча б на 13 місяців, згідно з Директивою про масових біженців, українські біженці мали б змогу отримати номер соціального страхування за шведським законодавством.

2. Гарантії доступу до подання заяви про надання притулку

Відповідно до Директиви про масових біженців, українські біженці мають право подати заяву про надання притулку. Це право в українських біженців забрали. А також можливість змінити наш вид на проживання через роботу, возз'єднання сім'ї, наприклад.

Для всіх українців, які перебувають у Швеції від 30 жовтня 2021 року, є лише можливість жити в країні відповідно до Директиви про масову міграцію. Це означає, що українські біженці на практиці змушені жити в умовах директиви про масову міграцію та умовах, які застосовуються до шукача притулку, довше, ніж це насправді необхідно, приблизно 10 місяців.

3. Доступ до працевлаштування відповідно до правил, застосовних до професії, національної політики ринку праці та загальних умов працевлаштування

На практиці українські біженці згідно з Директивою про масову міграцію не охоплені звичайним страховим покриттям, яке мають інші у Швеції. Тому українці також не можуть отримати стажування та деякі інші види допомоги, які пропонує служба зайнятості, тому що українські біженці не можуть відправити незастрахованих людей на роботу. Українці також не можуть отримати підтримку від незалежних шукачів роботи через сервіс Rusta та matcha.

4. Доступ до відповідного житла

Для того, щоб отримати житло в Швеції, вам потрібен номер соціального страхування. Орендувати житло українці мають можливість лише в “**andra hand**”, а то й у “**tredje hand**”, проживати як “**inneboende**”. Це створює високу ймовірність небезпеки для жінок та дівчат, які можуть стати жертвами сексуального насильства, трудової експлуатації тощо.

Житло від міграційної служби для багатьох українців є лотереєю, адже ні місце роботи, ні проживання родичів, ні освіта дітей не є важливою причиною для міграційної допомоги з житлом за поточним місцем проживання.

5. Доступ до соціального забезпечення або засобів до існування, якщо це необхідно

Навіть коли українські біженці працюють, вони не можуть отримати батьківську допомогу чи компенсацію за **VAB**, якщо діти мають посвідку на проживання згідно з Директивою про масові біженці. Тож українці не мають права на такі ж пільги, як люди, які проживають у Швеції.

Українські біженці не мають права на допомогу подібного характеру. Це означає, що вони не мають права на фінансову допомогу у випадках, коли відповідні витрати відшкодовуються згідно з **LMA**. Таким чином, українці не мають ні права на забезпечення існування, ні права на допомогу в надзвичайних ситуаціях.

Міграційне агентство надає компенсацію згідно з **LMA** у вигляді проживання, проживання, добових (допомога для щоденного проживання) та спеціальної допомоги (у разі інших невідкладних потреб). Добові (**71** шведська крона/день) повинні покривати витрати на їжу, одяг і взуття, дозвілля, засоби гігієни та інші витратні матеріали. Він також повинен покривати витрати на охорону здоров'я та медичне обслуговування, стоматологічну допомогу та ліки, якщо інше не зазначено в постанові (**1994:362**) про плату за лікування тощо.

Громадяни України, які отримують посвідку на проживання у Швеції за підтримки Директиви про масову міграцію, не зможуть отримати підтримку на навчання від **CSN**, оскільки, згідно з Кодексом соціального страхування, вони не повинні вважатися тут резидентами.

Муніципалітет, який відповідає за створення житла для українських біженців, не може отримати компенсацію за допомогу, надану за підтримки **SoL**, наприклад, під час очікування реєстрації заяви на дозвіл на проживання в Міграційному агентстві Швеції.

Також муніципалітет не може отримати компенсацію у формі так званого «шаблону для біженців» для новоприбулих, який має покривати різні витрати, напр. для прийому та практичної допомоги з поселенням, оскільки посвідка на проживання для масових біженців не є підставою для реєстрації населення.

Масові біженці не вважаються резидентами в розумінні **LSS** і тому не мають права на втручання **LSS**.

Люди, які потребують захисту відповідно до директиви про масове переміщення, не мають права на **Sfi** чи іншу освіту в **Komvux**. Однак з 1 червня 2023 року муніципалітет може дозволити особі, яка подала або отримала дозвіл на проживання з тимчасовим захистом, брати участь у **sfi**. З 30 серпня 2023 року муніципалітет також може дозволити такій особі брати участь у курсах шведської мови або шведської як другої мови в **komvux**.

У нормативному листі Міграційного агентства вказано, що агентство може відшкодовувати заявникам витрати на проїзд до **tia**. Однак подібного призначення на заміну подорожей для **sfi** не існує. Оцінка влади така, що **sfi** не включено в **tia**, оскільки це форма освіти відповідно до Закону про освіту, тому Міграційне агентство не може виплачувати компенсацію за проїзд до **sfi**.

6. Доступ до медичної допомоги

Люди старші 18 років, які потребують захисту згідно з Директивою про масові біженці, мають лише право на таке ж обмежене медичне обслуговування, як і шукачі притулку, тобто на догляд, який не може чекати, догляд за материнством, догляд у разі абортів та поради щодо контрацепції.

Звичайний огляд у гінеколога та ендокринолога для українських біженців коштує повну суму. Те ж саме стосується і догляду за зубами. Крім того, українці не мають можливості користуватися електронними сервісами, медичними додатками, оскільки вони вимагають верифікації через банк ID.

7. Доступ до банківських послуг, таких як відкриття основного банківського рахунку

Створити рахунок у банку можуть лише українці, які мають трудовий договір. Тобто інші українські біженці можуть користуватися лише картою міграційної служби, яка не поповнюється, з якої не можна переказувати гроші, оплачувати рахунки, робити покупки в інтернеті, адже для відкриття потрібен номер соціального страхування.

**Посилання на оригінальний документ
Директиви про Тимчасовий захист:**

RÅDETS DIREKTIV 2001/55/EG av den 20 juli 2001

om miniminormer för att ge tillfälligt skydd vid massiv tillströmning av
fördrivna personer och om åtgärder för att främja en balans mellan
medlemsstaternas insatser för att ta emot dessa personer och bära
följderna av detta

ВІДСУТНІСТЬ НОМЕРА СОЦІАЛЬНОГО СТРАХУВАННЯ.

ПРОБЛЕМИ ІЗ КООРДИНАЦІЙНИМ НОМЕРОМ

Українські біженці у Швеції не мають можливості отримати номери соціального страхування, адже мають посвідку на проживання у країні лише на 12 місяців. Таким чином, вони отримують лише координаційний номер, що значно обмежує їхні можливості у шведському суспільстві.

Згідно з практикою, номери соціального страхування також необхідні, наприклад, для реєстрації в податкових реєстрах, реєстрах водійських прав, реєстрах загального страхового фонду.
(Розділ 18 а Закону про національну реєстрацію (1991:481))

Уряд погоджується, що багато проблем, з якими стикаються люди з координаційними номерами, пов'язані з тим фактом, що ці номери невідомі суспільству.

Так само, як і персональні ідентифікаційні номери, координаційні номери є унікальними, оскільки два ідентичні координаційні номери не зустрічаються.

Якщо фізичну особу, яка має координаційний номер, пізніше реєструють у реєстрі населення, то координаційний номер замінюється на номер соціального страхування (SOU 2017:114: Розділ 17.5.1, 17.5.3)

Координаційні номери були введені в 2000 році і, таким чином, існували лише короткий час. Номери введені, насамперед, для задоволення потреб окремих органів влади щодо єдиного персонального позначення осіб, які не зареєстровані в Реєстрі населення.

Людам з координаційними номерами важко вирішувати практичні повсякденні проблеми і їм, як правило, забороняється доступ до шведського суспільства

(SOU 2006:26 Швеція як приймаюча країна для міжнародних організацій, стор. 33 і далі, 2007:123 Folkbokföringen у майбутньому стор 6 е. та проп. 2007/08:58 Координаційний номер та повідомлення про мертвонародження тощо. стор. 12.).

“У повсякденному житті до цих людей ставляться як до «жителів другого сорту», оскільки вони мають координаційний номер замість номера соціального страхування”

Трапляється, що сторона угоди сприймає номер як фальсифікований номер соціального страхування, що також створює дискомфорт для цих людей

(Порівняйте реферальну відповідь ECDC на SOU 2006:26 Швеція як приймаюча країна для міжнародних організацій, Міністерство закордонних справ Щоденник справ № UD2006/18974/FMR.).

Проблеми, які існують, часто призводять до непотрібного розчарування та почуття дискримінації та образи. Цим людям стає просто важче жити і працювати в Швеції *(SOU 2008:60: Розділ 6)*

ФІНАНСОВА ПІДТРИМКА

Українські біженці мають право на добову допомогу, як шукачі притулку в Швеції.

Добові варіюються залежно від того, чи живуть українці в одному з приміщень Міграційного агентства, де харчування включено, чи в помешканнях, де харчування не включено. Розмір добових також впливає, якщо біженці вирішують організувати житло самостійно.

Добові для шукачів притулку є низькими і не підвищувалися з **1994 року**.

У помешканнях, де включено харчування, добові є:

- 24 шведські крони/день для дорослих, які проживають самостійно
- 19 шведських крон/день на особу для дорослих, які спільно ведуть домашні витрати
- 12 шведських крон/день для дітей до 17 років.

У помешканнях, де харчування не включено, добові є:

- 71 шведська крон/день для неодружених дорослих, які проживають самостійно
- 61 шведська крон/день на особу для дорослих, які спільно ведуть домашні витрати
- 37 шведських крон/день для дітей 0-3 років
- 43 шведські крон/день для дітей 4-10 років
- 50 шведських крон/день для дітей 11-17 років.

Це вважається низьким і недостатнім для покриття витрати на проживання або дозволити собі автономне житло. Третина українців визначає фінансову підтримку як первинну потребу.

Якщо у біженців є дуже гостра потреба в чомусь, що не покривається добовими, вони можуть подати заяву на спеціальну допомогу для цього. Необхідно продемонструвати, що є гостра потреба в товарі чи послугі та що не можливо заплатити за це самостійно.

Наприклад, це можуть бути окуляри, коляска або тепле зимове взуття. Міграційне агентство Швеції завжди проводить індивідуальну оцінку потреби.

Як показує практика, Міграційне агентство виділяє лише мінімальну суму на покриття цих витрат, що не охоплює повну ціну. Наприклад, для придбання зимового одягу та взуття виділяється лише 400 крон на людину, що не перекриє обидві речі.

Цієї суми, звісно, є недостатнім, аби проживати у країні, де мінімальний прожитковий мінімум є більшим 10 000 крон. За словами міністерки міграцій, добові виплати 71 крон/день змінюватися не буде, аби “стимулювати українських біженців шукати роботу”.

Але міністерка міграцій не врахувала той факт, що до 2023 року українці не могли вивчати шведську мову на курсах *sfi*, а, отже, обов’язкового знання шведської мови та затвердженого документа про проходження курсу не було, аби отримати бажану роботу. Деякі комуни досі не надають цю можливість для українських біженців.

Більшість біженців, що приїхали до Швеції, - це жінки з дітьми, старші люди. Аби записати дитину в школу/садочок, необхідний час. Окрім того, знайти роботу жінці з дитиною, яка часто хворіє, а догляд за дитиною не перекривається страховою компанією, досить важко. І це вже не говорячи про стрес, який ці люди пережили.

Старші люди, люди з інвалідністю не можуть знайти роботу, яка би змогла влаштувати їхні потреби. Натомість, вони змушені виживати на мінімальні виплати, які повинні перекрити не лише їжу, одяг, засоби гігієни, але й медичні препарати, спеціальні апарати тощо. Не всі ліки входять в так звану «50-ти крону» оплату, іноді необхідно платити повну суму, що іноді перевищує кілька сотні крон. Ця група суспільства має такі ж самі виплати, як і інші українські біженці.

На жаль, під час тяжкої фінансової ситуації багато українських біженців можуть стикнутися та й стикалися з проституцією, торгівлею людьми з сексуальною метою або трудовою експлуатацією. Не маючи можливості легально забезпечити собі життя, українці можуть стати жертвами “чорного ринку”, адже тут не є обов’язковою шведська мова, не варто зв’язуватися з бюрократичними шведськими системами і це єдиний спосіб прогодувати сім’ю.

Ризик сексуальної експлуатації зростає, оскільки більшість біженців – жінки та діти. Ризики також більші в групах біженців, які зараз прибувають, “третьою хвилею”, оскільки ця група більшою мірою не має власних засобів до існування. Компенсація, яка виплачується тим, хто шукає захисту відповідно до директиви про масове переміщення, є низькою, що багато учасників відзначають як одну з причин підвищеної вразливості.

Українські біженці та “чорний ринок” (медіа)

- [30 av 38 män köpte sex av kvinnor från Ukraina | SVT Nyheter](#)
- [Sade sig hjälpa ukrainska flyktingar – lurade dem i prostitution | Göteborgs-Posten \(gp.se\)](#)
- [Flera utredningar om människohandel kopplade till ukrainska flyktingar - Nyheter \(Ekot\) | Sveriges Radio](#)
- [Kriget driver in högutbildade kvinnor i prostitution | Dagens ETC](#)
- [Krig – då köper svenska männen sex av ukrainkor • 200 sekunder \(aftenbladet.se\)](#)
- [Ukrainska flyktingen Viktoria sökte bostad – möttes av sexförslag: "Ingen säng, du får sova i min" - Hem & Hyra \(hemhyra.se\)](#)
- [Nynäshamn: Människohandel med kvinnor och barn från Ukraina \(expressen.se\)](#)
- [Ukrainska flyktingar lurades jobba utan lön i Sverige | SVT Nyheter](#)
- [Ukrainska flyktingar fick jobba 17 timmar per dygn på växthus i Malmö – Sydsvenskan](#)

Якби не волонтерські та благодійні організації, які щоденно, упродовж уже двох років, допомагають українським біженцям, в Швеції було б неможливо вижити.

Про важливість підвищення фінансової допомоги українцям неодноразово зазначалося в медіа та серед політиків. На жаль, сума досі не змінюється.

6 лютого 2024 року з'явилася новина, що українські біженці отримають можливість бути зареєстрованими. Однак, навіть при найкращому розвитку процесу, українці продовжуватимуть виживати ще цілий рік за 71 крону в день.

Українські біженці та добові виплати (медіа)

- [Ukrainare togs emot av Sverige: Nu lever de i fattigdom – Dagen](#)
- [Vi behandlar ukrainarna i Sverige som något katten släpat in – Dagen](#)
- [Ukrainska flyktingar har inte råd med vinterkläder – nekas stöd - Nyheter \(Ekot\) | Sveriges Radio](#)
- ["Höj stödet till asylsökande – de flesta svenskar vill det" - DN.se](#)
- [Ingen höjd ersättning för flyktingar: "Skamligt" | Dagens ETC](#)
- [Vårt mottagande av ukrainska flyktingar under all kritik | Dagens Arena](#)
- [Röda korset vill se höjd ersättning till ukrainska flyktingar | SVT Nyheter](#)
- [Ukrainska flyktingars dag ersättning i Sverige så låg att de kan fara illa | SvD](#)
- [Larmet: Ukrainska flyktingar har inte råd med mat för dagen | SVT Nyheter](#)
- [Ukrainska flyktingar lever under existensminimum | Göteborgs-Posten \(gp.se\)](#)
- [Röda Korset om ersättning till ukrainare: Räcker inte - Nyheter \(Ekot\) | Sveriges Radio](#)

- [Hela dagersättningen för en ukrainsk flykting äts upp av spårvagnsbiljetten | Göteborgs-Posten \(gp.se\)](#)
- [Ukrainska flyktingar i Sverige får 61 kronor om dagen - DN.se](#)
- ["Höj skamligt låga ersättningen till de ukrainska flyktingarna" - DN.se](#)
- [Sverige ger lägst ersättning till flyktingar i Norden: "Blir besvikna" - DN.se](#)
- [Ukrainska flyktingar i utsatta områden får inga pengar - Radio Sweden på lätt svenska | Sveriges Radio](#)
- [NKP - Ukrainska familjer flydde kriget – lever i fattigdom i Sverige: "Ingen lyssnar"](#)
- [Victoria skippade mat för att få råd med strumpor: "Åt inte på fyra dagar" | SVT Nyheter](#)
- [Flyktingar får samma ersättning som 1994: "Helt galet" \(tv4.se\)](#)
- [Ukrainska flyktingar kan inte leva på 71 kronor \(expressen.se\)](#)
- [Volontär: Ukrainska barn tvingas köa för mat i Sverige \(aftenbladet.se\)](#)
- [Tuff situation för ukrainska flyktingar | SvD Ledare](#)
- [Oisín Cantwell: Behandlingen av flyktingarna från Ukraina är en skam \(aftenbladet.se\)](#)
- [Volontärer: Situationen svår för ukrainska flyktingar | Mitt i](#)
- ["Ukrainarna tvingas leva på 71 kronor om dagen. Jag skäms!" \(eposten.se\)](#)
- [KristerSSon bjuder Zelenskyj på middag – men ukrainska flyktingar får svälta - DN.se](#)

ОХОРОНА ЗДОРОВ'Я

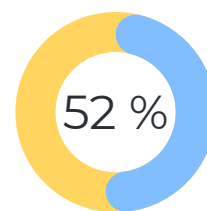
Українські біженці у Швеції за Тимчасовим захистом мають ті ж права, що й шукачі притулку в країні, що включає лише доступ до екстреної медичної допомоги. Доступ до медичної допомоги на практиці може змінюватись залежно від прийнятого медичним працівником рішення: лікування може чи не може чекати.

Потреби в охороні здоров'я дорослих українських біженців поза межами невідкладної допомоги не покривається медичною системою. Необхідність звичайних перевірок здоров'я, а також відвідування спеціалістів не можна відкладати на невизначений термін, оскільки ситуація з переміщенням затягується: приблизно **38%** тих, хто повернувся в Україну принаймні один раз з початку війни зробив це, щоб відвідати лікаря (гінеколог і стоматолог є серед найбільш часто згадуваних).

Послуги охорони здоров'я вказуються як першочергову потребу **31%** респондентів, надання ліків – **14%**, за даними опитування **Sweden – Ukrainians and Third-Country Nationals under Temporary Protection – Needs, Intentions and Challenges (April-May 2023)**,

У середньому більше половини респондентів (**52%**) повідомляють перешкоди в доступі до медичних послуг у Швеції.

Серед найбільших перешкод є:

- мовний бар'єр (**18%**),
- вартість медичних послуг (**16%**)
- відсутність відповідності (**10%**).

Українських біженців повідомляють про перешкоди в доступі до медичних послуг

Серед інших повідомлених причин є тривалий час очікування доступу до медичних послуг, бюрократія. Деякі респонденти прокоментували також труднощі з отриманням правильного рецепта, спеціального обстеження або отримання прямого контакту з лікарями замість медсестер та іншого середнього медичного персоналу.

Доступ до медичної допомоги також пов'язаний з вартістю необхідних послуг, контрольних відвідувань та приписування ліків. Загалом 60% респондентів заплатили за медичні послуги та/або ліки: 37% респондентів платили за обидва і 10% платили лише за медичні послуги. Оплата медикаментів і медичні послуги стримують українців від відвідування лікарів, також для деяких з них це є рушієм до повернутися в Україну і отримати там медичну допомогу.

Координаційні номери в медичних закладах

Більшість комун можуть керувати координаційні номери. Особа, яка має координаційний номер і яка звертається за допомогою, розглядається в адміністративному порядку так само, як особа, яка має номер соціального страхування. Деякі комуни не можуть працювати з координаційними номерами.

Особа з координаційним номером, яка звертається за допомогою, повинна отримати так званий резервний номер. Деякі окружні ради використовують національний резервний номер, інші комуни мають власну серію резервних номерів. У раді округу Стокгольм ідентифікаційним позначенням є номер соціального страхування. Особі, яка має координаційний номер, надається резервний номер як ідентифікаційний.

Для українських пацієнтів це може означати проблеми, наприклад, із веденням документації та направленнями, якщо вони не мають номера соціального страхування. Також неможливо зареєструвати особу без номера соціального страхування в системі загальної практики.

Трапляється, що послугами цієї компанії користуються люди з координаційними номерами, які не можуть отримати більш просте медичне обслуговування, яке надається в медичному закладі. Тоді медичне обслуговування надається посередником за повною ціною без субсидії плюс посередницька плата.

Допомога українським біженцям з інвалідністю/ додатковими потребами

Біженці з України з інвалідністю за Тимчасовим захистом не мають права на допомогу згідно з розділом 4. § 1 SoL щодо такої допомоги, яка може бути надана відповідно до LMA, а також такої допомоги, яка необхідна для уникнення гострої надзвичайної ситуації.

(HFD 2017, посилання 33)

Допомога, яка може бути надана в рамках LMA, полягає в розміщенні та фінансовій підтримці. Законодавчо незрозуміло, чи охоплює соціальне втручання, наприклад допомога вдома, LMA чи ні.

Правова ситуація незрозуміла щодо того, хто відповідає за соціальне втручання, наприклад, догляд вдома, для тих, хто охоплений LMA і має особливі потреби. Апеляційний суд у Йончепінгу, наприклад, заявив, що надання умов, які включають необхідну підтримку для людей з обмеженими можливостями, є частиною завдань Міграційного агентства.

(справа № 2654-19)

Очікуючи на рішення Вищого адміністративного суду, **SKR** пояснює, що концепція розміщення відповідно до **LMA** включає задоволення потреб у адаптованому житлі та підтримці вдома, наприклад, через вік або інвалідність.

Муніципалітет не може отримати компенсацію за допомогу, надану за підтримки **SoL**, наприклад, під час очікування реєстрації заяви на дозвіл на проживання в Міграційному агентстві.

Оскільки масові біженці не мають права на допомоги відповідно до **LSS**, вони не можуть отримати доступ до медичного транспорту та туристичних послуг, особистих помічників або короткострокового житла.

Доступ до **LSS** був би основним інструментом для покращення умов у цілому для українських біженців з інвалідністю. Вони вважають, що можливості, які надає **LSS** у вигляді права, наприклад, на короткочасне перебування поза домом або повсякденної діяльності, протистоятимуть психічним захворюванням.

Деякі українці з обмеженими можливостями стверджують, що їхнє психічне здоров'я погіршилося через те, що не мають повноцінної роботи та контактів із зовнішнім світом.

«Ми допомагаємо родині з сином близько 26 років, який хворіє на аутизм. Він стає жорстоким через ізоляцію в квартирі, мати отримує багато ударів руками та ногами, він ні на що не має права [втручання через **LSS**], вони повинні лікувати його самотійно, адже українці мають право лише на невідкладну медичну допомогу».

”

Міграційна допомога є досить непередбачуваною, оскільки незрозуміло, що охоплює спеціальна підтримка, наприклад.

”

«Проблема в тому, що їм [українцям] доводиться розраховуватися грошима, грошима, яких у них немає. ... Ми подали заявку на витрати на ортези, але коли вона надійшла, ця особа отримала лише 400 крон, а ортези коштують від 1000 крон. Отже, якби шведи не платили, українці б ніколи не змогли дозволити собі ортопедичні засоби, медичні поїздки тощо.»

«Додаткові витрати, пов'язані з доїздом до басейну та назад, унеможливлювали цю діяльність. Сім'я подала заявку на спеціальні витрати в Міграційному агентстві Швеції, але отримала відмову на тій підставі, що вони повинні бути включені в добові. Муніципалітет також не бачить можливості покрити витрати.»

”

Українські біженці та охорона здоров'я (медіа)

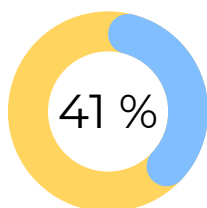
- [Flyktingbarn med autism behöver vårt stöd | Dagens Arena](#)
- [NKP - Nioåriga Ivan har inte rätt till personlig assistans: "Kan få hemtjänst"](#)
- [Olga bad om elektrisk rullstol - regionen sa nej - Radio Sweden på lätt svenska | Sveriges Radio](#)
- [Hon ser till att sjuka barn från Ukraina får rätt hjälp — Vision](#)
- [UNHCR: Ukrainarna behöver tillgång till fullgod sjukvård - UNHCR Sverige](#)
- [Ukrainska flyktingar får olika vård beroende på mottagande region \(lakartidningen.se\)](#)

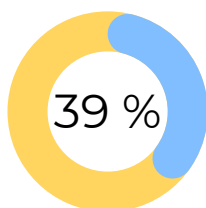
ЖИТЛО

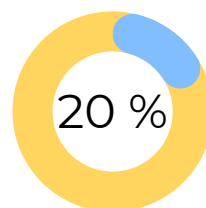
За даними опитування **Sweden – Ukrainians and Third-Country Nationals under Temporary Protection – Needs, Intentions and Challenges (April-May 2023)**,

мають автономне житлове рішення, або платну орендовану квартиру

мають короткострокове житло, надане шведським Міграційним агентством (Migrationsverket) або шведськими муніципалітетами

розміщені на хостингу безкоштовно друзями, приймаючими спільнотами чи церквами, громадськими ініціативами тощо

Житло від **Migrationsverket** є величезною лотереєю для багатьох українських біженців, адже на рішення прийняття не впливає ні теперішнє місце проживання, ні той факт, що діти пішли до школи/садочку в населеному пункті, ні робочий контракт.

Уже з вересня 2022 року Міграційне агентство вказало, що в Стокгольмській області не можуть надавати житло українським біженцям.

Найімовірніший варіант житла, яке отримують біженці – те, яке знаходиться в комунах півночі Швеції. Для багатьох біженців це означає складність пошуку роботи, користування громадським транспортом, нові кліматичні умови.

Тож, майже половина українських біженців живе у великих містах і прилеглих до них муніципалітетах, а переважна більшість, 37%, проживає в районі Стокгольма. Основна причина: можливість знайти роботу.

Українські біженці не мають персонального номера, якого багато шведських приватних орендодавців вимагають.

На сайтах та групах, на яких українці змушені шукати житло, є багато реклами нелегальних послуг і товарів. Фейкові адреси, “чорні” роботи та будинки змішуються з пропозиціями віагри, проституції, допінгових препаратів і сухих мухоморів.

На російськомовних сайтах велика кількість оголошень. Тільки на ruletka.se понад 6000 оголошень про житло. На сайтах поширений вислів «койко-место», що означає спальне місце. Хазяї забивають ліжками цілі квартири і просять за це великі гроші. Ліжко може коштувати кілька тисяч крон на місяць. Орендуючи дане житло, зазвичай не можна приписатися до нього, що, ймовірно, означає, що оренда відбувається “по-чорному”.

Українські біженці також не мають можливості орендувати житло в «första hand», напряду від роботодавця, не можуть стояти в черзі на житло від комуни, адже для підписування контракту необхідно мати шведський персональний номер.

Українські біженці та житло (медіа)

- [Darja fick nog av bostadsproblemen – åkte tillbaka till sin bombade stad: "Inget val" - Hem & Hyra \(hemhyra.se\)](#)
- [35 000 för ett andrahandskontrakt - före inflytt: Ukrainska flyktingar i klorna på svartförmedlare - Hem & Hyra \(hemhyra.se\)](#)
- [Ukrainska flyktingen Viktoria sökte bostad – möttes av sexförslag: \(hemhyra.se\)](#)
- [Oleg hamnade i bostadsträsket – vi träffade svartförmedlarna: \(hemhyra.se\)](#)
- ["Jag kan inte ställa mig i kö för bostad" – LT](#)

ОСВІТА ТА РОБОТА

Діти та підлітки, які подали або отримали дозвіл на проживання з тимчасовим захистом, не повинні відвідувати школу, але вони мають таке ж право на освіту в Швеції, як і діти та підлітки, які шукають притулку.

Директива про масову міграцію не дає права на **sfi** або іншу освіту в **komvux**. Але муніципалітет може дозволити особі, яка подала або отримала дозвіл на проживання з тимчасовим захистом, брати участь в одному або кількох курсах шведської мови або шведської як другої мови в **komvux** і **sfi**.

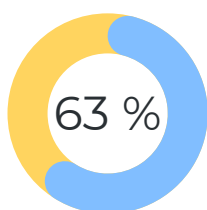
Міграційне агентство Швеції несе відповідальність за надання повнолітнім особам, які подали або отримали дозвіл на проживання з тимчасовим захистом або які є шукачами притулку, допомогу в належному обсязі, наприклад, надаючи їм можливість брати участь у шведській освіті. Однак це не те саме, що **sfi**, і регулюється не конституцією школи, а законом про прийом шукачів притулку.

Громадяни України, які отримають посвідку на проживання у Швеції за директиви ЄС щодо масової міграції, можуть навчатися у шведському вищому навчальному закладі, якщо відповідають умовам вступу. Українські біженці, однак, не зможуть отримати підтримку на навчання від **CSN**, оскільки, згідно з кодексом соціального страхування, вони не повинні вважатися тут резидентами.

Знайти роботу, яка була б дотичною до професійної сфери діяльності українцям в новому суспільстві важко.

Українських біженців мають
дуже високий рівень освіти

Основні перешкоди:

- мова
- відсутність підходящої роботи в район проживання,
- відсутність необхідної кваліфікації або визнання їх,
- відсутність транспорту досягти робочого місця.

Тим не менше, частина українців є працевлаштованою у Швеції. Більшість із них знайшли роботу через друзів і через онлайн-платформи, а не через Службу зайнятості. Біженцям потрібна більш адаптована підтримка щоб полегшити труднощі, пов'язані з розумінням того, як ринок праці працює, які правила і умови, як знайти вакансію та досягти успіху під час вербування, окрім опори на місцевих, особисті мережі.

Доступ до програми прискореного працевлаштування в дефіцитні професії могла б полегшити підбір для набору конкретних професій, з навичками та досвідом, які присутні в переселенців з України. Причому з огляду на поширеність жінок серед переміщених осіб та їх вищий рівень безробіття порівняно з чоловіками, варто створити більш підходящі роботи з точки зору робочий час і графік тижня для тих, хто сам з дітьми до 5 років.

Українські біженці та освіта та робота (медіа)

- [Svårt för ukrainska läkare att jobba i Sverige - DN.se](#)
- [Maryna får inte jobba som sjuksköterska – trots enorm brist \(tv4.se\)](#)
- [Enkät: Så många ukrainare har högre utbildning – "Många kompetenta människor" | Tidningen Näringslivet \(tn.se\)](#)
- [Högutbildade men utan jobb - "Måste prata svenska bra" - P4 Värmland | Sveriges Radio](#)
- [Ukrainska flyktingar luras att jobba utan lön i Sverige \(omni.se\)](#)
- [Alina kan svenska – men hittar inget jobb: "Stressigt" | SVT Nyheter](#)
- [Läraren Viktoriya flydde Ukraina – läser på SFI: "Utan svenska får jag jobba som städare" | SVT Nyheter](#)
- [Ukrainare jagar lagligt arbete i Sverige – erbjuder svartjobb - DN.se](#)
- [Byråkrati hindrar flyktingar från att snabbt få jobb - P4 Jämtland | Sveriges Radio](#)
- [Seg jobbstart för ukrainska flyktingar | SvD](#)
- [Kan anställa 40 ukrainare men byråkrati sätter stopp – "Känns så dumt" | Tidningen Näringslivet \(tn.se\)](#)
- [Många jobbhinder för ukrainska flyktingar – Arbetet](#)

БАНКІВСЬКІ ПОСЛУГИ

Українські біженці з координаційними номерами зазначають, що відкрити рахунок у банку чи отримати кредит вони не можуть або процес є дуже важким та довгим. Також неможливо здійснити оплату через прямий дебет. Можливості доступу до банківських послуг різняться між банками та банківськими відділеннями.

Банки реєструють своїх клієнтів, використовуючи персональний ідентифікаційний номер, як правило, номер соціального страхування клієнта, координаційний номер або внутрішній персональний ідентифікаційний номер кожного банку (так званий фіктивний номер соціального страхування). Однак не всі банки можуть працювати з координаційними номерами з технічних причин, наприклад тому, що з міркувань безпеки неможливо зареєструвати день народження, номер, якого перевищує 31.

Декілька банків перевіряють у **SPAR** наявність даного ідентифікатора. Для людей, які мають координаційний номер, контроль інший, тому що на сьогодні в **SPAR** немає інформації про цих людей.

Якщо особа не має номера соціального страхування - і, отже, не є резидентом Швеції в розумінні Закону про національну реєстрацію, - банки повинні провести велике розслідування на основі правил інформування клієнтів. Прийнятними цілями для банківських рахунків можуть бути, наприклад, те, що ви проживаєте у Швеції протягом певного періоду часу або що ви тут працюєте.

Не виключено, що банкам буде важко ідентифікувати людей, які не мають номера соціального страхування. Також може статися так, що інформації, наданої цими особами, недостатньо для того, щоб вважати особу достатньо надійно ідентифікованою.

У тих, хто влаштувався на роботу в Швеції, виникають проблеми, коли справа доходить до відкриття рахунку в шведському банку, куди можна перераховувати зарплату від роботодавця. Банківський рахунок можна відкрити, якщо банк може підтвердити особу особи. Зараз здається, що більшість банків не приймають документ, що посвідчує особу резидента України, але приймають біометричний паспорт.

Це означає, що українці, які влаштувалися на роботу в Швеції, але мають лише український документ, що засвідчує особу, ризикують отримати відмову у відкритті банківського рахунку, а отже, не мають іншого варіанту отримати зарплату, окрім як виплатити її готівкою

Письмовий запит 2022/23:217 від Fredrik Malm (L).
Банківський рахунок для українських біженців

Якщо ж в українських біженців і є рахунок у шведському банку, використання цього рахунку є також обмеженим, через відсутність персонального номера. Українці не мають доступу до використання **BankID**, який необхідний для всіх покупок онлайн. Також неможливо використовувати **Swish**, підтверджувати свою особу під час телефонних консультацій.

Банківський рахунок для українських біженців в деяких створювався за допомогою фіктивного персонального номера, який зареєстрований в системі банку, але не в системі роботодавця, де українці зареєстровані за координаційним номером.

Таким чином часто трапляється так, що зарплата не може надходити на пряму на банківський рахунок, натомість працевлаштовані біженці отримують її чеком на поштову адресу їхнього місце проживання. Потім з даним чеком необхідно йти в банк, чекати чергу і просити працівників перерахувати суму на банківський рахунок. На жаль, це часта проблема серед біженців.

Кредитування

Компанії кредитної звітності мають право збирати інформацію про номер соціального страхування, ім'я, адресу, місце реєстрації та зняття з реєстрації в **SPAR**. Агентства кредитної інформації також збирають інформацію про доходи від Шведського податкового агентства та інформацію про боргові відносини від Шведського коронного виконавчого агентства. Компанії кредитної звітності не збирають відповідну інформацію про людей з координаційними номерами.

Трапляється, що банки видають людям з координаційним номером кредити в банку, наприклад на машину або будинок. Однак перевірка кредитоспроможності для цих людей є складнішою, оскільки компанії, що надають кредитну звітність, не можуть надати жодної інформації про особу, яка не зареєстрована в національному реєстрі.

Для осіб із ширшим імунітетом як кредитний контроль, так і кредитний контроль можуть бути ще складнішими, оскільки до цих осіб не можуть бути застосовані заходи виконавчої влади, наприклад, стягнення, якщо вони мають імунітет

Банківська картка з Міграційної служби

Українські біженці отримують добові виплати через картку **Kontantkort. ICA banken**.

Використання цієї картки є надзвичайно обмеженим.

Карткою можна:

- розраховуватися у магазинах, на заправках;
- знімати готівку

Карткою не можливо:

- використовувати для покупок в Інтернеті;
- оплачувати фактури;
- переводити кошти на інший рахунок;
- поповнювати;
- використовувати поза межами Швеції.

Українські біженці та банківські послуги (медіа)

- [Ukrainska flyktingar blir utan lön – lång process att bli bankkund | SVT Nyheter](#)
- [Ukrainska Tatiana kan inte få lön – nekas bankkonto i Luleå | SVT Nyheter](#)
- [Många reaktioner på att ukrainska flyktingar inte får öppna bankkonto – "måste lösas" - P4 Värmland | Sveriges Radio](#)
- [Ukrainska flyktingar kan inte betala hyran – Migrationsverket i Skellefteå tar varken kort eller kontanter | SVT Nyheter](#)
- [Flyktingen Victoria fick anställning – får inte börja jobba - DN.se](#)
- [Ukrainare har svårt få lön utbetald – lång väntetid hos Skatteverket - P4 Sörmland | Sveriges Radio](#)

ІНШІ ПРОБЛЕМИ

Окрім висвітлених вище проблем, варто згадати й інші, не менш важливі, щоденні перешкоди, з якими зустрічаються українські біженці у шведському суспільстві.

1. Не можливість використання Bank-ID.

Ті, хто тривалий час жив у Швеції, знають і розуміють переваги користування **Bank-ID**, який є майже необхідним всюди, щоб оплатити рахунки, піти в банк, записатися на прийом до лікаря, заповнити документи і т.д.

Крім того, без банківського ідентифікатора неможливо робити покупки в Інтернеті, купувати квитки на літак тощо, оскільки його неможливо здійснити верифікацію покупки.

2. Не можливість використання Swish

Swish є популярним способом оплати в Швеції. Оплата оренди за житло, курсів, здачу тестів, покупка на місцевому ярмарку, поповнення банківського рахунку – усе це зазвичай здійснюється через **Swish**.

Також, якщо українці, які займаються невеликим хобі-бізнесом та хочуть продавати свої вироби/послуги, вони змушені брати оплату лише готівкою, що є проблематично у суспільстві, яке щоденно відмовляється від паперових грошей.

3. Складний, а часто й неможливий процес входу в робочі/навчальні платформи.

Для реєстрації та входу багато шведських сайтів/платформ вимагають верифікацію через **Bank-ID** або персональний номер, чого українські біженці не мають. Таким чином батьки часто не можуть зайти на шкільну платформу своєї дитини та перевірити її успішність та відсутність. Українські біженці, які працюють, часто не можуть зайти у робочу систему, що дискримінує їх на робочому місці.

4. Складний, а часто й неможливий процес отримання водійських прав

Українські біженці за Тимчасовим захистом мають право користуватися українськими водійськими правами на весь час, однак не всі українці мають водійські права.

Аби отримати шведські водійські права, необхідно отримати спеціальний дозвіл від шведського департаменту транспорту, надіслати докази працевлаштування або навчання у вищому закладі (тобто, українські біженці, які не відповідають цим вимогам, не можуть отримати водійські права), надіслати виписку з банку, отримати лист-підтвердження та бронювати в телефонному режимі час на здачу екзаменів. Весь цей процес є дійсно складним, бюрократичним та вимагає багато часу та терпіння.

5. Складний, а часто й неможливий процес проведення Інтернет зв'язку до оселі.

Більшість компанії не дозволяють українським біженцям проводити Інтернет зв'язок до квартири/дому, адже вони не мають персонального номера, який необхідний для реєстрації в системі.

Ті абонементи, які й проводять Інтернет-зв'язок реєструють біженців за фіктивним номером соціального страхування та не надають знижок на користування.

Українські біженці та інші проблеми (медіа)

- [Ukrainska flyktingar kan inte betala hyran – Migrationsverket i Skellefteå tar varken kort eller kontanter | SVT Nyheter](#)
- [Svårt för ukrainska flyktingar att nå vården – kommer inte åt 1177 - P4 Värmland | Sveriges Radio](#)
- [Anastasiia får inte ut a-kassa – vill ha personnummer - P4 Malmöhus | Sveriges Radio](#)
- [Ukrainska flyktingar: "Vi vill komma in i systemet" | SVT Nyheter](#)
- [Yrkeschauffören Illya från Ukraina får inte jobba i Sverige – "Helt galet" | Tidningen Näringslivet \(tn.se\)](#)
- [Ukrainska flyktingar: Därför är det tufft att leva utan personnummer - P4 Blekinge | Sveriges Radio](#)

УКРАЇНСЬКІ БІЖЕНЦІ В КРАЇНАХ ПІВНІЧНОЇ ЄВРОПИ:

ПОРІВНЯННЯ УМОВ У ДАНІЇ, НОРВЕГІЇ, ФІНЛЯНДІЇ, ІСЛАНДІЇ ТА ШВЕЦІЇ

*(ЗА МАТЕРІАЛАМИ ЗВІТУ МОМ
«ПЕРЕМІЩЕНІ ОСОБИ З УКРАЇНИ У
ШВЕЦІЇ»)*

Понад 5,8 мільйонів біженців з України залишаються в Європі, що становить 94% усіх українських біженців у світі. Біженці продовжують стикатися з проблемами в Європі, включаючи соціальну інтеграцію, обмежений доступ до охорони здоров'я та житла, а іноді й негативне сприйняття з боку приймаючих громад, що підкреслює потребу в постійній допомозі та комплексних рішеннях.

(Звіт про гуманітарну ситуацію в Україні щодо біженців у сусідніх країнах № 23 – 2023)

Звіт Ради міністрів Північної Європи та УВКБ ООН (6 грудня 2022 року) показує, що існують великі відмінності в умовах, які мають українські біженці в країнах Північної Європи. І в кількох аспектах Швеція є найгіршою в класі.

1. Добові виплати у Швеції є найнижчим у Північному регіоні, тобто **2130** шведських крон на дорослого на місяць без їжі та **720** шведських крон на дорослого на місяць з харчуванням у житлі (Міграційне агентство, **2022**). Ті, хто поселяється в приватному житлі, також мають право на добові.

Для особливих потреб також доступна спеціальна оплата. Однак Міграційне агентство Швеції може утриматися від виплати добових тим, хто поселяється в певних соціально-економічно вразливих районах (Європейський веб-сайт з інтеграції, **2022**). Інфляція може посилити цю проблему, оскільки добові не коригуються автоматично. У Швеції добові не змінювалися з **1994** року, що визначено в постанові (**1994:361**) про прийом шукачів притулку та інших осіб.

2. Усі медичні послуги біженцям з України в північних країнах надаються на тих же умовах, що й місцевому населенню. Однак Швеція надає доступ лише до невідкладної первинної медичної допомоги. Біженці з України мають право на медичне обслуговування, яке не може чекати, а також необхідне лікування хвороби. Діти віком до **18** років мають доступ до регулярного медичного обслуговування на тих же умовах, що й інші мешканці.

3. Діти, яким надано тимчасовий захист, мають право, але не обов'язок відвідувати дошкільні заклади, вступати до початкової та середньої освіти. Усі інші країни зробили навчання в школі для українських дітей обов'язковим.

4. Негативно може вплинути і те, що біженці з України не реєструються та не отримують номерів соціального страхування в Швеції. Номер соціального страхування часто потрібен у повсякденному житті, а його відсутність ускладнює інтеграцію. Муніципалітети та ландстинг Швеції (**SKL**) також розкритикували відсутність заходів щодо сприяння інтеграції через роботу та відсутність курсів шведської мови для іммігрантів (**SFI**) для біженців з України.

Відмінності між умовами перебування українських біженців у Швеції та інших скандинавських країнах:

Данія:

- Доступ до програми «**NemKonto**» (аналог шведського **Bank-ID**);
- Можливість отримати номер **CPR** (схожий на шведський номер соціального страхування).

Норвегія:

- Доступ до електронного ідентифікатора дає вам доступ до онлайн-сервісів місцевих і державних органів влади.
- Можливість отримання національного ідентифікаційного номера.

Фінляндія:

- Можливість отримання номера соціального страхування (**heneklotunnus**);
- Використання ідентифікаційного номера фінського банку.

Ісландія:

- Можливість отримання національного ідентифікаційного номера (**kennitala**);
- Використання електронних сервісів.

Згідно з цими даними, умови життя українських біженців у Швеції найгірші з усіх скандинавських країн. Усі інші країни вже давно надали українським біженцям номер соціального страхування та можливість користуватися електронними сервісами державних установ. Порівняно з іншими країнами українські біженці у Швеції проживають в умовах минулого століття.

Українські біженці в країнах Північної Європи: порівняння умов у Данії, Норвегії, Фінляндії, Ісландії та Швеції (медіа)

- [Debatt: Svensk byråkrati ställer till det för ukrainska flyktingar | Tidningen Näringslivet \(tn.se\)](#)
- [Vårt mottagande av ukrainska flyktingar under all kritik | Dagens Arena](#)
- [Trots unik kompetens – ukrainsk expert stoppas av svensk byråkrati | Tidningen Näringslivet \(tn.se\)](#)
- [Ukrainska flyktingar: Svårt i Sverige utan personnummer | Tidningen Näringslivet \(tn.se\)](#)
- [Ukrainare får inte integreras i Sverige - "Är det rätt?" - P4 Värmland | Sveriges Radio](#)
- [Anna Zotéeva: Riv hindren för att integrera ukrainarna | SvD Debatt](#)
- [DEBATT: Debatt: Sverige fortfarande sämst i klassen på att stötta de ukrainska flyktingarna \(di.se\)](#)
- [Sverige sämst i Norden på mottagande – familjen Bashyn flydde vidare till Norge - Hem & Hyra \(hemhyra.se\)](#)

ДІАЛОГ З БІЖЕНЦЯМИ З УКРАЇНИ В СКАНДИНАВСЬКИХ КРАЇНАХ

РЕЗУЛЬТАТИ ОБГОВОРЕНЬ У ФОКУС-ГРУПАХ У
ДАНІЇ, ФІНЛЯНДІЇ ТА ШВЕЦІЇ. ТРАВЕНЬ 2023 Р

Доступ до інформації

У Швеції учасники опитування висловили побоювання у зверненні до шведського міграційного агентства, аби задати запитання або знайти інформацію. Вони також поділилися своїм розчаруванням через відсутність участі у прийнятті рішень, що їх стосувалося, у приймальних центрах.

“

«У [шведському] Міграційному агентстві (...) свободи вибору немає. Все вирішується за вас, немає права брати участь у процесі прийняття рішень»

«Люди бояться підходити до Міграційне агентство, бо є тільки одна відповідь: Іди до Кіруни»

”

“

“Міграційне агентство розглядає нас як жителів України, не як людей, які потребують допомоги».

Доступ до ринку праці

У Швеції українські біженці, яких переселяли кілька разів владою чи муніципалітетом до різних регіонів та міст, ризикували втратити ту роботу, яку їм вдалося знайти. Чим віддаленіше люди живуть з великих міст, тим складніше знайти роботу.

Відсутність інформації для українських біженців в Швеції про місцеві сайти роботи та можливості ще більше поставили людей у невідгдане становище. Українці висловили розчарування щодо типів робочих місць, які вони змогли знайти, здебільшого в прибиранні та будівництві.

”

«Ми перебуваємо на обліку по біржі праці. Без мови вони не можуть допомогти нам. Все, що ми можемо – це працювати прибиральницями».

«Нам світить одна робота, прибиральник чи будівельник, зазвичай, неофіційна або чорна робота, адже освіта потрібна для всього».

”

”

«Чоловікам легше влаштуватися на роботу, тому що є попит на будівельників. Жінкам пропонують тільки роботу прибиральниці».

«Треба шукати роботу самостійно або через друзів»

”

Доступ до медичної допомоги

У Швеції українські біженці, на відміну від інших північних країн, мають доступ лише до невідкладної та стоматологічної допомоги, за винятком дітей віком до 18 років,

”

«Система охорони здоров'я хороша, але повільна і довгий час очікування. Ти маєш бути наполегливим».

«Потрібна психологічна та соціальна підтримка. Під час медичного огляду вони сказали, що все погано, можемо відправити вас в клініку, але за власний рахунок».

”

Підтримання щоденного життя

Швеція виділяється найнижчими добовими в скандинавських країнах. Хоч і біженці з України отримують такий самий рівень допомоги, як шукачі притулку інших національностей, він залишається на рівні, який не був переглянуто з 1994 р. Деякі українські біженці висловлювали занепокоєння, коли у них не було іншого доходу, щоб вижити окремо з добових.

Один опитуваний в одному з великих міст розповів, що йому доводиться шукати пластикові пляшки, переробляти та отримувати готівку аби задовольнити щоденні потреби. Інший опитуваний описав відчуття відсутності достатньо грошей, щоб жити.

Ще одна унікальна тема, яку неодноразово згадували українські біженці у Швеції була неможливість отримати шведський ідентифікаційний номер і доступ до **BankID**, що полегшує покупки онлайн і доступ до інших послуг, таких як інтернет-кабель на додому.

Без **BankID** це також стає складним завданням налаштування **Swish**, системи, необхідної для керування безготівкового розрахунку. Це заважає біженцям бути повноцінно інтегрованими в переважно безготівкове суспільство.

”

«Ми маємо можливість заплатити, але через відсутність Swish ми не можемо – це економічна чорна діра!»

«Як я можу купити проїзний абонемент на місяць, якщо денна допомога становить 19 шведських крон на день і проїзний абонемент коштує 815 шведських крон? Коли піти з цим до міграційної служби питання, вони кажуть: вам платять 19 шведських крон на день. Цього має бути достатньо».

”

ІСТОРІЇ УКРАЇНСЬКИХ БІЖЕНЦІВ В ШВЕЦІЇ

ПЕТИЦІЯ "PERSONNUMMER TILL UKRAINSKA FLYKTINGAR". ЧЕРВЕНЬ 2023 Р

”

«Я не можу стати на облік в 1177, щоб записатися на прийом до лікарів. Через те, що я не можу там бути зареєстрований, я не можу відкрити особисту сторінку і ознайомитися з результатами своїх аналізів (наприклад), я повинен дзвонити в центр здоров'я. Я не можу скористатися сайтом doctor24, щоб записатися на щеплення. Мені доводиться йти в кабінет і чекати, чи буде у них вільний час серед інших пацієнтів».

«Стільки біди без персональних номерів для українських біженців. Батьки не мають доступу до шкільних додатків і спілкування з учителем, як усі інші люди в Швеції, які отримують прямий доступ до будь-яких додатків чи програм».

”

”

«Багато в Швеції працює в цифровому вигляді, і зазвичай вам потрібен номер соціального страхування, щоб мати можливість користуватися послугами. Це також впливає на дітей, які мають брати участь у різних заходах...

”

«Є багато сімей, де діти не можуть вступити до середньої школи без номера соціального страхування. Багато хто не може відкрити рахунок у банках і отримувати зарплату».

«Високоосвічені люди, які отримують постійну роботу всього за один рік у Швеції, але все ще не можуть отримати номер соціального страхування? Це не полегшує ні роботодавцям, ні українцям, які дійсно можуть найкращим чином зробити свій внесок на шведський ринок праці».

”

”

«Номери соціального страхування дають можливість брати участь у Jobbsprånget та інших програмах, які доступні іншим категоріям шукачів притулку, щоб почати кар'єру. Ми також маємо високу кваліфікацію та здатні надавати послуги високої якості».

«Я хочу мати можливість купувати квитки на потяг онлайн, купувати продукти в аптеці чи супермаркеті, коли я хворію, подавати онлайн-заявки та оплачувати рахунки, НЕ ВИТРАЧАЮЧИ ЧАС у чергах і не здаючи їх вручну».

”

”

«Є колеги з України, і до них ставляться як до резидентів другого сорту після того, як їм не надають доступу до BankID».

”

«Ми прийняли двох українських біженців, які зробили все, щоб адаптуватися і діяти все правильно. Їм було і залишається дуже важко виконувати найпростіші речі, не маючи номера соціального страхування. Вони намагаються чинити правильно для себе і поводитися правильно, але без номера соціального страхування все стає надзвичайно складно!».

«Поводження Швеції з біженцями з України є нелюдським. Хтось може сказати мені, як можна прожити на 71 шведську крону/день у Швеції? Щоб жити в цій країні, є кілька життєво необхідних речей: «персонумер» і банківський рахунок».

”

”

«Ми з чоловіком були підприємцями і хотіли б відкрити свій бізнес у Швеції. Оскільки у нас є ідеї та плани розвитку. Але без personnummer ми не можемо діяти. Ми відкривали документи на компанію, але жодний банк не може відкрити банківський рахунок для нашої компанії».

«Мої діти ходили в музичну школу в Україні, а тут вони не мають права продовжувати навчання без номера соціального страхування».

”

”

«З березня 2022 року зі мною живуть 4 біженці. Трохи картинок на пам'ять... Сьогодні оптик сказав, що в усіх ситуаціях потрібно використовувати лише дати народження. Нам потрібна була квитанція з іменем, оскільки шведське міграційне агентство відхилило заявку на допомогу у розмірі 495 шведських крон. Я всю історію розповіла про координаційний номер... в оптиці було написано 410925, день народження 411125. Координаційний день народження 411185. Людмила сказала "здаюся"

Придумайте платіжні картки... Наш банк сказав, що їм довелося створити «фіктивні номери соціального страхування» у своїй системі, оскільки координаційні номери не можна було обробляти... Нарешті наш банк виявив, що вони неправильно звітували в базі даних зарплат Swedbank ...

У медпункті необхідно створити фіктивний номер соціального страхування для догляду. Однак для працівників нормально, якщо я ввійду за допомогою свого BankID і скажу їм, що справа стосується українського біженця, а не мене... Ви повинні ідентифікувати себе за допомогою мобільного BankID, коли телефонуйте в службу підтримки клієнтів Telia..."

«Допомогла українці відкрити власну справу, а потім стала свідком того, наскільки неможливим є сьогодні життя без номера соціального страхування в Швеції. Вона заснувала компанію, отримала податкову квитанцію F і виправила ROT і RUT, сфальсифікувала бухгалтерію, а потім усе звелось до того, що вона не отримала банківського рахунку для компанії, оскільки вона не має номера соціального страхування. Вона хоче тут працювати і платити податки».

”

”

«Я була вагітна і мала сильну кровотечу. Буквально через тиждень медсестра дала направлення до лікаря. Довелося не до найближчого міста їхати, а пересідати на два автобуси (хоча біля нашого міста, де ми жили, є велика лікарня з усіма відділеннями, включно з гінекологією). Якби вчасно надали допомогу, можливо, я б не втратила дитину».

«Я мати дитини-інваліда. Він потребує постійного нагляду. Я не можу отримати заняття для свого сина, тому що він не має номера соціального страхування».

”

”

«Права людини мають бути важливими для уряду та парламенту Швеції... Це також стосується прав дитини та Конвенції про права дитини. Життя в постійній тривозі з батьківщиною у стані війни означає психологічний стрес, який багато з нас не можуть зрозуміти. Крім того, не знати, чи є у Швеції майбутні можливості, лише тимчасовий захист, звичайно, є відверто шкідливим для психічного здоров'я».

КОРИСТЬ ШВЕДСЬКОМУ СУСПІЛЬСТВІ

ВІД НАДАННЯ НОМЕРА СОЦІАЛЬНОГО СТРАХУВАННЯ

УКРАЇНСЬКИМ БІЖЕНЦЯМ

Українські біженці можуть бути та є корисними шведському суспільству, адже в обох народів є спільна історія, демократичне бачення світу, моральні цінності. Яким чином українці можуть бути корисними суспільства Швеції та чому потрібно сприяти процесу інтеграції українських біженців:

1. 63 % українських біженців у Швеції мають дуже високий рівень освіти. Велика частина біженців має медичну, педагогічну, інженерну освіту, багаторічний досвід у даній сфері. Шведське суспільство потребує високо кваліфікаційних працівників даної спеціальності, тож інтеграція українських біженців, надання їм можливостей пришивдшеного курсу для подальшого працевлаштування є важливою частиною вирішення питання.

За словами спеціаліста Володимира Подольського, у Швеції необхідно запровадити можливість для українських лікарів працювати за фахом без складання кваліфікаційного іспиту під час випробувального терміну. Також має існувати можливість видачі медичної довідки після успішного випробувального терміну. Таким чином можна значно покращити інтеграцію українських лікарів у систему охорони здоров'я Швеції.

Інтеграція українських лікарів у шведську систему охорони здоров'я не позбавлена проблем. Мовні бар'єри, відмінності в медичній практиці та необхідність підтверджувати кваліфікацію лікарів – усе це може бути перешкодою, але за наявності належної підтримки та ресурсів ці бар'єри можна подолати.

Теж саме стосується і українських спеціалістів у педагогічній та інженерній сфері. Створивши спеціальні курси пришивдшеного навчання та верифікації українських дипломів, біженці з великим досвідом роботи могли б отримати більше можливостей для початку роботи.

2. Частина біженців, які були змушені покинути Україну, мали в країні успішні бізнеси та підприємства. Перебуваючи зараз в Швеції, багато хто з них хотіли б також відкрити власну улюблену справу в новому суспільстві, що створило би нові робочі місця та збільшило б державну казну.

Але, на жаль, українські біженці мають дуже обмежені можливості у відкритті та проведенні діяльності підприємства. Насамперед, це пов'язано з відсутністю персонального номера, неможливістю користування Банку ІД, Свішу, ускладненим процес шведської бюрократії, невпевненістю в майбутньому функціонуванні підприємства (після закінчення дії Директиви).

Варто також зазначити, що багато біженців, які приїхали до Швеції та мають вищу освіту та багаторічний стаж роботи, змушені часто брати будь-яку роботу, аби лише прогодувати себе та свою сім'ю в країні.

Так, наприклад, вчителі, юристи, медики, підприємці змушені зазвичай працювати як прибиральниці, доглядальниці, няні (якщо це жінки) або як будівельники, вантажники (якщо це чоловіки). Ця робота приносить гроші, але є великим фізичним та психологічним стресом для людей, які могли б мати кращу реалізацію в інших напрямках.

Якби шведський уряд надав кращі можливості для інтеграції та сприяв би прискореному процесу працевлаштування даних осіб, шведське суспільство мало би хороших високо кваліфікаційних працівників з України.

Користь шведському суспільству від надання номера соціального страхування українським біженцям (медіа)

- [Regeringen stoppar ukrainska företagare – helt i onödan - Företagarna \(foretagarna.se\)](https://foretagarna.se)
- [Svenskt Näringsliv: Svårt för ukrainska flyktingar att starta företag - Nyheter \(Ekot\) | Sveriges Radio](#)
- [Larysa vill starta restaurang där alla har råd att äta - Östersunds-Posten \(op.se\)](#)
- [Alona gömde sig i källaren – vill starta hembageri i Sverige - DN.se](#)
- [Designern och läraren flydde Ukraina – vill starta eget på Gotland • "Kan jag ingen svenska finns det bara städjobb" \(helagotland.se\)](#)
- [Läraren Viktoriya flydde Ukraina – läser på SFI: "Utan svenska får jag jobba som städare" | SVT Nyheter](#)
- [Ukrainska flyktingar möjlig lösning på Sveriges läkarbrist \(lakartidningen.se\)](#)

ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

- Asylrättscentrum. 2022.
'The mass migration directive is activated – temporary protection in Sweden'. Stockholm: Asylrättscentrum – Swedish Refugee Law Center.
- Nordic Council of Ministers. 2022.
'Implementation of Temporary Protection for Refugees from Ukraine – A Systematic Review of the Nordic Countries'. Nordic Council of Ministers and UNHCR
- Swedish Schools Inspectorate. 2023.
'Undervisning inom kommunal vuxenutbildning i svenska för invandrare Att lära sig och utveckla ett funktionellt andraspråk'. Stockholm: Skolinspektionen.
- International Organization for Migration. 2023
Sweden – Ukrainians and Third-Country Nationals under Temporary Protection – Needs, Intentions and Challenges (April-May 2023)
- UNHCR. 2023b.
'If you really want to stay, you will do whatever it takes'. UNHCR
- Elin Flodhag.
Upplevelser av mottagandet av ukrainska flyktingar i Sverige – En intervjustudie med flyktingar och integrationssamordnare ett år efter Rysslands invasion av Ukraina
- RÅDETS DIREKTIV 2001/55/EG av den 20 juli 2001 om miniminormer för att ge tillfälligt skydd vid massiv tillströmning av fördrivna personer och om åtgärder för att främja en balans mellan medlemsstaternas insatser för att ta emot dessa personer och bära följderna av detta
- Folkbokföringslag (1991:481)
- Stöd till aktörer i funktionshinderrelaterade frågor Med utgångspunkt i situationen för skyddsbehövande personer med funktionsnedsättning från Ukraina

TogetherWeAreStronger

© RefugeeHope. UA&SE

більше інформації про
організацію та діяльність:
<https://refugeehope.eu/>